

w sprawie oceny programowej na kierunku historia prowadzonym na Akademii Pomorskiej w Słupsku na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 478) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią zespołu nauk humanistycznych oraz nauk teologicznych, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały, raportem zespołu oceniającego oraz stanowiskiem Uczelni w sprawie oceny programowej na kierunku historia prowadzonym na Akademii Pomorskiej w Słupsku na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim, wydaje ocenę:

pozytywną

§ 2

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej stwierdza, że proces kształcenia realizowany na Akademii Pomorskiej w Słupsku nie w pełni umożliwia studentom kierunku historia osiągnięcie założonych efektów uczenia się dla studiów pierwszego stopnia i studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Spośród kryteriów określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787), uszczegółowionych w załączniku nr 2 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, stanowiącym załącznik do uchwały nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. ze zm., kryterium 1: Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się; kryterium 2: Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się; kryterium 3: Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie; kryterium 4: Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry; kryterium 5: Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie; kryterium 10: Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów, zostały spełnione częściowo. Pozostałe kryteria zostały spełnione.

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej zobowiązuje uczelnię wymienioną w § 1 do realizacji następujących zaleceń:

w odniesieniu do kryterium 1:

1. Należy dostosować koncepcję kształcenia, w tym w zakresie oferty specjalności do potencjału kadrowego i infrastrukturalnego Uczelni oraz długoletnich tendencji rekrutacyjnych.
2. Należy przyporządkować kierunek studiów do dyscypliny naukowej, która odgrywa istotną rolę jako podstawa formułowania koncepcji kształcenia i tworzy podstawy teoretyczne właściwe dla programu studiów, zgodnie z charakterystykami drugiego stopnia efektów uczenia się P6S_WG i P7S_WG dla kwalifikacji na poziomach 6 i 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji.

3. Należy dokonać zmian w efektach uczenia się zdefiniowanych dla studiów pierwszego i drugiego stopnia, skutkujących uwzględnieniem możliwości realizacji różnych oferowanych na kierunku ścieżek kształcenia.
4. Należy w efektach uczenia się zdefiniowanych dla kierunku studiów uwzględnić poziom kompetencji w zakresie posługiwania się językiem obcym oraz kompetencji w zakresie źródłoznawstwa, historii historiografii i metodologii historii, zgodny z charakterystykami drugiego stopnia określonymi dla kwalifikacji na poziomie 6. i 7. PRK oraz wskazać na progres w poziomie kompetencji pomiędzy studiami pierwszego i drugiego stopnia.
5. Należy wyeliminować z efektów uczenia się błędy językowe i logiczne oraz niejasności dotyczące progresu kompetencji między studiami pierwszego a drugiego stopnia.
6. Należy wyeliminować z opisu ogólnych efektów uczenia się sformułowanych na poziomie kierunku, a więc osiąganych przez wszystkich jego studentów, efekty możliwe do osiągnięcia tylko przez część studentów, tylko w ramach ścieżek specjalnościowych.
7. Należy dokonać prawidłowego uszczegółowienia efektów uczenia się zdefiniowanych dla zajęć i grup zajęć w stosunku do efektów na poziomie kierunku, w sposób umożliwiający osiągnięcie ich podczas tych zajęć.
8. Należy zlikwidować wielokrotnie powtarzane w różnych zajęciach te same zestawy efektów uczenia się, np. w ramach ścieżki *historia chrześcijaństwa*.
9. Należy zapewnić zgodność efektów uczenia się w ramach ścieżki nauczycielskiej na studiach pierwszego i drugiego stopnia z ogólnymi i szczegółowymi efektami uczenia się określonymi we standardzie, określonym w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. 2019. poz. 1450 z późn. zm.).
10. Należy podjąć działania naprawcze zapobiegające występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

w odniesieniu do kryterium 2:

1. Należy zapewnić zgodność treści programowych z efektami uczenia się.
2. Należy dostosować nazwy zajęć do zakładanych dla tych zajęć efektów uczenia się oraz treści programowych.
3. Należy wyeliminować często występujące zjawisko powtarzających się treści programowych pomiędzy zajęciami na tym samym poziomie studiów i pomiędzy poziomami studiów, dotyczące np. zagadnień z archiwistyki, historii regionalnej czy praktyki i teorii prowadzenia badań naukowych.
4. Należy dokonać zmian w sekwencji zajęć, by zagadnienia wstępne były wprowadzane przed kompetencjami specjalistycznymi.
5. Należy przygotować program dla znajdującej się w ofercie kształcenia ścieżki *historia chrześcijaństwa* na studiach drugiego stopnia.
6. Należy do programu studiów drugiego stopnia wprowadzić zajęcia służące zapewnieniu osiągnięcia przez studentów poziomu B2+ ESOKJ.
7. Należy dokonać zmian w szacowaniu nakładu pracy studenta punktami ECTS w sposób uwzględniający realny średni czas planowany na wykonanie czynności niezbędnych dla osiągnięcia zakładanych dla poszczególnych zajęć efektów uczenia się w przypadku

wielu zajęć oferowanych w ramach ścieżek specjalistycznych na studiach pierwszego i drugiego stopnia.

8. Należy zapewnić studentom rzeczywisty wybór zajęć, którym przypisano minimum 30% punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów na danym poziomie kształcenia.
9. Należy w pełni dostosować program studiów przygotowujący do wykonywania zawodu nauczyciela do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 roku r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. 2019. poz. 1450 z późn. zm.), w zakresie:
 - a. treści programowych zajęć z grupy B (przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne) na studiach drugiego stopnia,
 - b. zapewnienia, by 1/3 godzin zajęć z grupy B była zintegrowana z praktykami zawodowymi,
 - c. treści programowych i zwiększenia liczby godzin zajęć z grupy D (przygotowanie do nauczania pierwszego przedmiotu) na obu poziomach studiów.
10. Należy zlikwidować rozbieżności dotyczące liczby godzin praktyk na ścieżce nauczycielskiej między planem studiów a regulaminem praktyk.
11. Należy w programie i planie studiów powiązać praktyki zawodowe ze ścieżkami specjalistycznymi, tj. należy przygotować dla praktyk zawodowych na każdej ze ścieżek specjalistycznych efekty uczenia się zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć w ramach tych ścieżek i treści kształcenia, które umożliwią osiągnięcie tych efektów.
12. Należy wprowadzić praktyki nauczycielskie do programu studiów drugiego stopnia oraz określić liczbę godzin praktyk, które student powinien odbyć w szkole podstawowej i ponadpodstawowej.
13. Należy dostosować efekty uczenia się i treści programowe dla praktyk dydaktycznych na studiach pierwszego i drugiego stopnia do wymagań standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.
14. Należy na obu poziomach studiów sformułować wymagania wobec miejsc odbywania praktyk zawodowych, specyficzne dla każdej ze ścieżek kształcenia.
15. Należy zapewnić, by opinie formułowane przez opiekunów praktyk w miejscach praktyk odnosiły się do zakładanych dla praktyk efektów uczenia się.
16. Należy podjąć działania naprawcze zapobiegające występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

w odniesieniu do kryterium 3:

1. Należy wprowadzić selektywne zasady rekrutacji na studia drugiego stopnia.
2. Należy w sposób systemowy umożliwić uzupełnienie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia pracy badawczej na studiach drugiego stopnia absolwentom innych kierunków studiów pierwszego stopnia niż przyporządkowane do historii jako dyscypliny wiodącej.
3. Należy sformułować osobne wymagania merytoryczne wobec pracy licencjackiej i pracy magisterskiej, specyficzne dla kierunku studiów, wskazujące na różnicę między kształceniem na 6. i 7. poziomie PRK oraz odpowiadające im kryteria oceniania.

4. Należy podjąć działania naprawcze zapobiegające występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

w odniesieniu do kryterium 4:

1. Należy zapewnić obsadę zajęć przez osoby o dorobku naukowym lub doświadczeniu zawodowym zdobytym poza uczelnią umożliwiającym prawidłową realizację tych zajęć zgodnie ze szczegółową informacją dotyczącą nieprawidłowej obsady zajęć, która znajduje się w załączniku do uchwały.
2. Należy wprowadzić politykę kadrową powiązaną z zakresem kształcenia na kierunku historia i planami rozwoju tego kierunku, w tym uwzględnić liczebność studentów.
3. Należy podjąć działania naprawcze zapobiegające występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

w odniesieniu do kryterium 5:

1. Należy zapewnić dostęp wszystkich studentów ścieżek archiwistycznych (*archiwistyka i zarządzanie dokumentacją w urzędzie i firmie oraz archiwistyka cyfrowa na studiach pierwszego stopnia; archiwistyka z pomoroznawstwem na studiach drugiego stopnia*) do specjalistycznego oprogramowania i sprzętu na terenie Uczelni, umożliwiającego praktyczne nabywanie kompetencji do obsługi zasobów archiwalnych z wykorzystaniem technologii cyfrowych.
2. Należy wyposażyć co najmniej jedną salę w sprzęt umożliwiający kształcenie z wykorzystaniem technik informatycznych oraz tablicę multimedialną niezbędną do kształcenia nauczycieli.
3. Należy dostosować obiekt dydaktyczny Instytutu Historii do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową.
4. Należy wprowadzić procedury dotyczące okresowej oceny infrastruktury, w których uwzględniona będzie opinia studentów, skutkujące diagnozowaniem braków w wyposażeniu dydaktycznym oraz wprowadzeniem działań naprawczych.

w odniesieniu do kryterium 10:

1. Należy zapewnić udział w ocenie i doskonaleniu programu studiów reprezentantom absolwentów kierunku oraz innych interesariuszy zewnętrznym w sposób właściwy dla przyjętej dla kierunku koncepcji.
2. Należy w sposób pełny i efektywny wdrożyć na kierunku zasady uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia implikujące wprowadzenie skutecznych działań naprawczych w odniesieniu do programu studiów i jego realizacji.
3. Należy podjąć działania naprawcze zapobiegające w przyszłości nieefektywnemu działaniu systemu zapewniania jakości na kierunku,

w terminie do końca roku akademickiego poprzedzającego rok, w którym przeprowadzone zostanie powtórne postępowanie oceniające, wskazany w § 3.

§ 3

Z uwagi na zaistnienie okoliczności przewidzianych w pkt 3.2 załącznika nr 3 do statutu, powtórne postępowanie oceniające na kierunku historia w uczelni wymienionej w § 1 nastąpi w roku akademickim 2022/2023.

§ 4

1. Uczelnia niezadowolona z uchwały może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy kierować do Polskiej Komisji Akredytacyjnej w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.
3. Na składającym wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy na podstawie art. 245 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce ciąży obowiązek zawiadomienia Ministra Edukacji i Nauki o jego złożeniu.

§ 5

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Edukacji i Nauki,
2. Rektor Akademii Pomorskiej w Słupsku.

§ 6

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej
podpisano podpisem kwalifikowanym w dniu 31.03.2021
Krzysztof Diks

Opinia zespołu nauk humanistycznych oraz nauk teologicznych w sprawie oceny programowej

Nazwa kierunku studiów: historia

Poziom studiów: studia pierwszego i drugiego stopnia

Profil studiów: ogólnoakademicki

Forma studiów: stacjonarne

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:

Akademia Pomorska w Słupsku

Data przeprowadzenia wizytacji: 21-22 października 2020 r.

Warszawa, 2021

Spis treści

1. Ocena stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej	4
2. Uzasadnienie oceny stopnia spełnienia każdego z szczegółowych kryteriów oceny programowej (w porządku według poszczególnych kryteriów)	5
3. Opinia dotycząca dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku według poszczególnych zaleceń).....	16
4. Wniosek końcowy i propozycja oceny programowej.....	16
5. Zalecenia o charakterze naprawczym (w porządku według poszczególnych kryteriów)	17

Opinia została sporządzona na podstawie raportu zespołu oceniającego PKA w składzie:

Przewodniczący: prof. dr hab. Igor Borkowski, członek PKA

Członkowie:

1. dr hab. Danuta Konieczka-Śliwińska, ekspert PKA
3. dr Agnieszka Janiak-Jasińska, członek PKA
4. mgr Tomasz Zarębski, ekspert ds. studenckich
5. mgr Magdalena Koziara, sekretarz zespołu oceniającego PKA

oraz stanowiska Akademii Pomorskiej w Słupsku, przedstawionego w piśmie nr R.404.01.20 z dnia 12 stycznia 2021 r.

1. Ocena stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA w raporcie z wizytacji ¹ kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione	Ocena stopnia spełnienia kryterium ustalona przez zespół działający w ramach dziedziny lub zespół do spraw kształcenia nauczycieli ² kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	kryterium spełnione częściowo	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	kryterium spełnione częściowo	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	kryterium spełnione częściowo	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	kryterium spełnione częściowo	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	kryterium spełnione częściowo	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	kryterium spełnione	kryterium spełnione
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	kryterium spełnione	kryterium spełnione
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	kryterium spełnione częściowo	kryterium spełnione
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	kryterium spełnione częściowo	kryterium spełnione
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	kryterium niespełnione	kryterium spełnione częściowo

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

² W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

2. Uzasadnienie oceny stopnia spełnienia każdego z szczegółowych kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku historia w Akademii Pomorskiej w Słupsku są zgodne z misją i strategią uczelni. Zakładają rozwijanie studiów regionalnych oraz ściśle powiązanie programu studiów z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego i zainteresowaniami studentów. Osiągnięciu tych celów służy m.in. uruchamianie kolejnych ścieżek specjalistycznych. Działania te podejmowane pod wpływem potrzeb zgłaszanych *ad hoc* przez otoczenie społeczno-gospodarcze nie są jednak poprzedzone kompleksową i pogłębioną oceną potencjału kadrowego i infrastrukturalnego jednostki odpowiedzialnej za kształcenie na kierunku oraz nie znajdują uzasadnienia w obserwowanych trendach rekrutacyjnych. W rezultacie pomimo utrzymującego się niewielkiego zainteresowania studiami na kierunku historia Uczelnia w roku akademickim 2019/2020 oferowała łącznie 9 ścieżek: 5 na studiach pierwszego stopnia i 4 na studiach drugiego stopnia, zaś w roku akademickim 2020/2021 - 13: 8 na studiach pierwszego stopnia i 5 na studiach drugiego stopnia.

W formułowaniu i modernizowaniu koncepcji kształcenia, jak dotąd, nie uczestniczyli studenci. Uczelnia podjęła już działania naprawcze, powołując zespół ds. projektowania i monitorowania koncepcji kształcenia z udziałem przedstawicieli studentów każdego roku studiów.

Kierunek został przyporządkowany do dwóch dyscyplin: historii jako dyscypliny wiodącej i nauk o polityce i administracji. Przyporządkowanie do nauk o polityce i administracji nie wynika z koncepcji kształcenia i nie znajduje potwierdzenia w efektach uczenia się zdefiniowanych dla kierunku historia na obu poziomach studiów. W odpowiedzi na raport powizytacyjny Uczelnia potwierdziła, że jest ono skutkiem wprowadzenia do programu studiów zajęć z nauk społecznych w wymiarze min. 5 pkt. ECTS oraz zadeklarowała „likwidację efektów uczenia się i przedmiotów spoza kierunku studiów – z pozostawieniem wyłącznie tych przedmiotów, które mieszczą się w dyscyplinie historia oraz przedmiotów ogólnych (pomocniczych)”. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. z 2018 r. poz. 1861, z późn. zm.) należy uwzględnić w programie studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku historia zajęcia z nauk społecznych w wymiarze min. 5 pkt. ECTS. Wypełnienie tego obowiązku nie oznacza jednak konieczności przyporządkowania kierunku do dyscypliny/dyscyplin z dziedziny nauk społecznych.

Efekty uczenia się określone dla kierunku historia na każdym poziomie studiów są zgodne z profilem ogólnoakademickim i odnoszą się do dziedziny nauk humanistycznych i dyscypliny naukowej historia. Nie uwzględniają natomiast dyscypliny nauki o polityce i administracji.

Efekty uczenia się uzyskiwane na kierunku historia nie w pełni odpowiadają charakterystykom sformułowanym w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz.U. 2018 poz. 2218). Efekty uczenia się na studiach pierwszego stopnia zakładają bowiem opanowanie języka obcego na poziomie B1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, zaś efekty sformułowane dla kierunku historia na studiach drugiego stopnia – posługiwanie się językiem obcym na poziomie B2. Na obu poziomach nie przewidziano też konieczności opanowania umiejętności posługiwania się w celach badawczych, edukacyjnych lub zawodowych zaawansowanymi technikami informacyjno-komunikacyjnymi. Wśród efektów uczenia się zdefiniowanych dla studiów pierwszego stopnia brak opisu kompetencji służących przygotowaniu do prowadzenia badań naukowych dotyczących specyfiki różnych typów źródeł historycznych, czyli zakresu źródłoznawstwa, będącego

elementem ogólnej wiedzy z dyscypliny historia, zaś w efektach uczenia się, które osiąga student studiów drugiego stopnia, wiedzy z zakresu historii historiografii i metodologii historii, bez której nie sposób scharakteryzować głównych tendencji rozwojowych tej dyscypliny, czego dotyczą charakterystyki PRK dla poziomu 7.

Progres pomiędzy efektami uczenia się zdefiniowanymi dla studiów pierwszego i drugiego stopnia ma charakter pozorny, co widać w wielu efektach zarówno z zakresu wiedzy, jak i umiejętności. Tak np. absolwent studiów pierwszego stopnia: „Prawidłowo interpretuje i wyjaśnia zjawiska społeczne, wyjaśnia rolę grup społecznych w kontekście zmian historycznych, zarysowując ich ciągłość” (K1_U01), a absolwent studiów drugiego stopnia: „Prawidłowo interpretuje i wyjaśnia zjawiska społeczne, wyjaśnia rolę grup społecznych w kontekście zmian historycznych, zarysowując ich ciągłość i wyjaśnia je” (K2_U01). Jedyną różnicą w brzmieniu tych efektów jest fragment ostatni: „wyjaśnia je”. Zatem wartością dodaną z dwóch lat studiów II stopnia na kierunku historia jest wyjaśnianie tego, co student umiał już wyjaśnić po ukończeniu na tym samym kierunku studiów pierwszego stopnia. Z kolei efekty ze studiów pierwszego stopnia: „Posiada umiejętność samodzielnego proponowania rozwiązań konkretnych wątpliwości i niejasności historycznych, szczególnie w odniesieniu do krytyki tekstu lub źródła historycznego” (K1_U06) i studiów drugiego stopnia: „Posiada umiejętność samodzielnego proponowania rozwiązań konkretnych wątpliwości i niejasności historycznych, szczególnie w odniesieniu do krytyki tekstu lub źródła historycznego oraz zjawisk historycznych” (K2_U06) różnią się od siebie jedynie nic niewnoszącym określeniem „zjawisk historycznych”. „Wątpliwości i niejasności historyczne” siłą rzeczy dotyczyć muszą zjawisk czy inaczej faktów historycznych. Zgodnie z brzmieniem efektów uczenia się zdefiniowanych dla obu poziomów studiów progres w wiedzy pomiędzy absolwentem studiów pierwszego i drugiego stopnia polega jedynie na jej bliżej niezdefiniowanym „poszerzeniu” (K1_W03, K1_W05, K1_W06 i K2_W03, K2_W05, K2_W06) bądź nie występuje wcale (np. K1_W01 i K2_W01 brzmią tak samo: „Zna i rozumie zjawiska i procesy historyczne łączące przeszłość z teraźniejszością”). Tak sformułowane efekty uczenia się dla kierunku oznaczają, iż Uczelnia zakłada powtarzanie treści kształcenia na studiach drugiego stopnia.

Efekty uczenia się zdefiniowane dla obu poziomów studiów są także niezgodne z koncepcją kształcenia, która zakłada możliwość wyboru ścieżki specjalistycznej odpowiadającej na zainteresowania studenta. Jeśli bowiem student wybierze inną ścieżkę niż nauczycielska, wówczas nie osiągnie wszystkich efektów uczenia się z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych zdefiniowanych dla kierunku, szczególnie tych efektów, które ściśle wiążą się z przygotowaniem do zawodu nauczyciela. Np. K1_U04: „W procesie dydaktycznym przekazuje wiedzę uczniom (...)”, K1_U05: „(...) Wykorzystuje wiedzę w procesie edukacji szkolnej i pozaszkolnej.”, K1_K01: „Potrafi inspirować innych do nauki i organizować proces efektywnego uczenia się, szczególnie w oparciu o aktywne metody, np. lekcję problemową, warsztaty.”, K1_K02: „Potrafi współpracować w grupie, zarówno we współpracy z klasą, gronem pedagogicznym, jak i innych grupach społecznych zajmujących się historią w sposób bezpośredni i pośredni”. Z kolei studenci realizujący program ścieżki nauczycielskiej nie osiągną efektów uczenia się dla studiów drugiego stopnia dotyczących znajomości, interpretacji i stosowania zasad prawa archiwalnego, bibliotecznego i muzealnego, a w szczególności inicjowania systemowych rozwiązań w tym zakresie (K2_U09). Osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się wymaga więc ukończenia jednocześnie dwóch ścieżek, w dodatku wyłącznie nauczycielskiej i archiwistycznej, pomimo tego, że do wyboru jest ich znacznie więcej, a koncepcja kształcenia zakłada swobodny wybór ścieżek specjalistycznych przez studentów. W odpowiedzi na zastrzeżenia zespołu oceniającego Uczelnia zadeklarowała, że w ramach działań naprawczych „nastąpi rozdzielenie kierunkowych efektów uczenia się na rzecz efektów uczenia się odrębnych dla każdej ze ścieżek, uwzględniających ich specyfikę”. Należy jednak pamiętać, że efekty uczenia się dla kierunku historia powinny być tak sformułowane, by oddawały specyfikę studiów

w dyscyplinie historia oraz były osiągalne przez wszystkich studentów realizujących program na tym kierunku studiów, bez względu na to, jaką ścieżkę specjalizacyjną wybrali. Niektóre z efektów uczenia się zdefiniowanych dla studiów pierwszego i drugiego stopnia z zasady są niemożliwe do osiągnięcia podczas trwania studiów. Tak np. absolwent studiów pierwszego stopnia powinien „w procesie dydaktycznym przekazywać wiedzę uczniom, dodatkowo pogłębiać w czasie studiów drugiego stopnia” (K1_U04). Osiągnięcie i zweryfikowanie stopnia osiągnięcia tego efektu będzie więc możliwe dopiero po ukończeniu studiów drugiego stopnia.

Część efektów uczenia się zawiera błędy językowe lub sformułowana została niejasno, przez co ich weryfikacja jest niemożliwa. Przykładowo: w efekcie uczenia się na studiach pierwszego stopnia K1_W04: „Ma ogólną wiedzę dotyczącą przyczyn, przebiegu zdarzeń i wielopłaszczyznowych skutków w zakresie studiowanego kierunku” nie wiadomo, z czym powiązać przyczyny i owe wielopłaszczyznowe skutki (brakuje dopełnienia). Zupełnie niejasne, bo wewnętrznie sprzeczne, jest zdanie: „Określa i samodzielnie lub w grupie realizuje cele w grupach popularyzujących historię”, będące częścią efektu uczenia się zdefiniowanego dla studiów drugiego stopnia (K2_K03).

W wielu przypadkach efekty uczenia się przypisane poszczególnym zajęciom lub grupom zajęć nie są właściwym uszczegółowieniem efektów zdefiniowanych dla kierunku bądź pozostają bez związku z efektami kierunkowymi, nie są specyficzne i nie są możliwe do osiągnięcia podczas zajęć. Tak np. w ramach ścieżki *historia chrześcijaństwa* na studiach pierwszego stopnia studenci zobowiązani są zaliczyć m.in. ćwiczenia pn. *Chrześcijaństwo Wschodnie*, ćwiczenia i wykłady z *papiestwa w XX i XXI w.*, ćwiczenia poświęcone myśli społecznej Jana Pawła II. Zaliczenie każdego z tych zajęć oznacza osiągnięcie tych samych efektów uczenia się z zakresu wiedzy, np. „student definiuje pojęcia” (W_01), „student dostrzega oddziaływanie mass mediów, medialne techniki sterowania świadomością” (W_03), umiejętności, np.: „Student posługuje się podstawowymi umiejętnościami w kontaktach interpersonalnych, w prezentacji z zakresu różnych form komunikacji społecznej” (U_05) i kompetencji społecznych, np. „Student ma świadomość ważności etycznych zachowań komunikacyjnych” (K_07). Żaden z nich nie został właściwie powiązany z efektami sformułowanymi dla kierunku. Efekt pierwszy (W_01) jest uogólnieniem, a nie uszczegółowieniem efektu zdefiniowanego dla kierunku: „Ma ogólną wiedzę w zakresie pojęć i terminów historycznych, pozwalającą na naukowe rozumienie historii i interpretowanie zjawisk (...)” (K1_W05) i nie wiąże się w żaden sposób – podobnie jak efekt kolejny (W_03) - ze wskazanym w sylabusie efektem dla kierunku: „Zna i rozumie zjawiska i procesy historyczne łączące przeszłość z teraźniejszością” (K1_W01). Przytoczony powyżej efekt z zakresu umiejętności (U_05) odniesiono do nieistniejących efektów K1_U12 i K1_U15, zaś efekt dotyczący etyki w komunikacji (K_07) na pewno nie jest uszczegółowieniem efektu z zakresu przedsiębiorczości: „Myśli i działa w sposób przedsiębiorczy. Działaniem tym inspiruje innych.” (K1_K08).

Na ocenianym kierunku studiów, zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia prowadzone jest kształcenie przygotowujące do zawodu nauczyciela historii. Efekty uczenia się określone dla ścieżki nauczycielskiej na studiach pierwszego stopnia zawierają wszystkie efekty ogólne wymienione w zał. nr 1 do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. 2019. poz. 1450 z późn. zm.). Oznacza to, że student już po ukończeniu studiów pierwszego stopnia osiągnie wszystkie efekty, pomimo tego, że koncepcja kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela historii w AP w Słupsku zakłada kontynuację tego kształcenia na studiach drugiego stopnia. Efekty uczenia się zdefiniowane dla ścieżki nauczycielskiej na studiach drugiego stopnia powtarzają „szczegółowe efekty kształcenia” z rozporządzenia Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. 2012 poz. 131). Należy więc

stwierdzić, że Uczelnia nie dostosowała w pełni programu w zakresie kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela historii, obejmującego studia pierwszego i drugiego stopnia do obowiązujących przepisów. Podobnie z efektami uczenia się przypisanymi do zajęć i grup zajęć przewidzianych w programie ścieżki nauczycielskiej. Efektów uczenia się wskazanych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. 2019. poz. 1450 z późn. zm.) nie uwzględniono dla zajęć z *dydaktyki historii* na studiach pierwszego stopnia oraz wszystkich zajęć oferowanych w ramach ścieżki nauczycielskiej na studiach drugiego stopnia. W odpowiedzi na raport powizytacyjny Uczelnia zadeklarowała rozpoczęcie prac nad pełnym dostosowaniem programu kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela historii do obowiązujących standardów, w mocy pozostają więc zalecenia sformułowane przez zespół oceniający. Deklaratywna forma odpowiedzi uczelni i wskazanie, że większość działań naprawczych zostanie podjęta w roku akademickim 2020/2021, a ich skutki będą widoczne w roku następnym, uzasadnia podtrzymanie oceny dla kryterium 1, jako spełnione częściowo.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Treści programowe na ocenianym kierunku studiów uwzględniają aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie wiodącej tj. w historii, jak również wyniki działalności naukowej uczelni w tej dyscyplinie. Jednak w wielu przypadkach nie są one zgodne z efektami uczenia się zdefiniowanymi dla zajęć, powtarzają się nie tylko pomiędzy zajęciami, ale także poziomami studiów, nie zapewniając progresu wiedzy i umiejętności studentów na kolejnych etapach kształcenia. Tak np. w ostatnim semestrze studiów drugiego stopnia od wszystkich studentów wymaga się zaliczenia *wstępu do archiwistyki*, także od tych, którzy realizują ścieżkę *archiwistyka z pomoroznawstwem*. Treści programowe omawiane podczas tych zajęć są identyczne z treściami *archiwoznawstwa* – obligatoryjnych zajęć z III roku studiów pierwszego stopnia. Zatem student II roku studiów drugiego stopnia, będący absolwentem studiów pierwszego stopnia na tym samym kierunku w Akademii Pomorskiej w Słupsku po raz drugi w pięcioletnim procesie kształcenia przyswaja te same podstawowe pojęcia związane z funkcjonowaniem archiwów, których zresztą na innych zajęciach przez całe studia magisterskie już używał. Dokładnie te same treści realizowane są podczas ćwiczeń z *metodyki opracowania akt* w semestrze III studiów pierwszego stopnia (ścieżka archiwistyka i zarządzanie dokumentacją w urzędzie i w firmie) i w trakcie zajęć z *metodyki opracowania materiałów archiwalnych* w II semestrze studiów drugiego stopnia. Podobnie, te same treści zawierają ćwiczenia z *promocji zasobu archiwalnego*, obowiązkowe na studiach pierwszego stopnia w V semestrze na obu ścieżkach archiwistycznych oraz na ścieżce *archiwistyka z pomoroznawstwem* na studiach drugiego stopnia w I semestrze. Treści kształcenia powtarzane są także w ramach ścieżki *historia regionalna*. Studenci, którzy w III semestrze studiów pierwszego stopnia w ramach zajęć *historia Pomorza po 1945 r.* poznają ustrój polityczny, administracyjny i gospodarczy Pomorza Zachodniego w latach 1945-1998 oraz towarzystwa i placówki naukowo-badawcze tego okresu, jeszcze raz pochylią się nad tym na studiach drugiego stopnia, także w III semestrze. Ustrój polityczny, administracja i gospodarka miast Pomorza w okresie wcześniejszym, czyli w latach 1815-1945, także jest przez studentów tej ścieżki analizowana dwukrotnie – raz w ramach zajęć *dzieje miast polskich* na studiach pierwszego stopnia (III semestr) i drugi raz w ramach zajęć o tej samej nazwie na studiach drugiego stopnia (II semestr). W ramach ścieżki nauczycielskiej student zobowiązany jest zaliczyć *historię Europy po 1815 r.* i *stosunki międzynarodowej RP po 1918 r.*, które obejmują treści obecne w obowiązkowych przedmiotach kierunkowych na studiach pierwszego stopnia: *stosunki międzynarodowe w latach 1879-1914* i *walka o niepodległość i Polska niepodległa 1914-*

1939. Identyczne treści programowe zawierają także sylabusy zajęć obowiązkowych dla wszystkich studentów studiów pierwszego stopnia: *nauk pomocniczych historii*, które realizowane są w I semestrze i *historii historiografii* – w VI semestrze. Są one też nieadekwatne do efektów uczenia się określonych dla tych zajęć. Zastrzeżenia wzbudza także sekwencja zajęć. Tak np. wszyscy studenci III roku studiów pierwszego stopnia zobowiązani są zaliczyć *archiwoznawstwo*, poświęcone podstawowym pojęciom stosowanym w archiwistyce i zasadom funkcjonowania archiwów państwowych. Obowiązek ten dotyczy także studentów kończących ścieżkę *archiwistyka i zarządzanie dokumentacją w urzędzie i w firmie* lub ścieżkę *archiwistyka cyfrowa*, którzy mają już za sobą zajęcia specjalistyczne, np. z *metodyki opracowania akt, kształtowania zasobu archiwalnego, przechowywania i ochrony archiwaliów*.

W wielu przypadkach nazwy zajęć nie odpowiadają założonym dla nich efektom uczenia się. Tak np. w ramach ścieżki *historia chrześcijaństwa* na studiach pierwszego stopnia studenci zobowiązani są zaliczyć m.in. ćwiczenia pn. *Chrześcijaństwo Wschodnie*, ćwiczenia i wykłady z *papiestwa w XX i XXI w.*, ćwiczenia poświęcone myśli społecznej Jana Pawła II, podczas których powinni osiągnąć te same efekty uczenia się: np. 1) „student definiuje pojęcia” 2), „student dostrzega oddziaływanie mass mediów, medialne techniki sterowania świadomością”, 3) „student posługuje się podstawowymi umiejętnościami w kontaktach interpersonalnych, w prezentacji z zakresu różnych form komunikacji”. Na studiach drugiego stopnia w ogóle nie opracowano treści programowych przewidzianej w uchwale rekrutacyjnej ścieżki historia chrześcijaństwa.

Liczba semestrów i liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia pozwalają studentom na osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Program studiów obejmuje zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie historia oraz zajęcia z dziedziny nauk społecznych, którym przyporządkowano wymaganą liczbę punktów ECTS. Sposób realizacji programu studiów na obu poziomach kształcenia uniemożliwia studentom dokonanie swobodnego wyboru zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie. W programie studiów pierwszego i drugiego stopnia zajęcia do wyboru to seminaRIA dyplomowe i ścieżki specjalistyczne, a na studiach pierwszego stopnia dodatkowo – lektoraty języka obcego. Wyniki rekrutacji oraz przyjęte w Uczelni minimalne limity warunkujące uruchamianie ścieżek i kolejnych grup zajęć nie pozwalają jednak studentom na dokonanie wyboru ścieżki i seminarium zgodnie z zainteresowaniami i oczekiwaniami. Rokrocznie otwierane jest tylko jedno seminarium licencjackie i jedno seminarium magisterskie, na każdym poziomie studiów rusza też tylko jedna ścieżka kształcenia specjalistycznego. O jej wyborze decyduje wola większości studentów. Tylko w przypadku lektoratów rzeczywiście dochodzi do wyboru zajęć przez studentów i każdy student ma zapewnioną i możliwość kontynuacji nauki języka obcego. W konsekwencji na studiach pierwszego – mimo że formalnie program studiów spełnia wymagania dotyczące przypisania nie mniej niż 30% punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów do zajęć do wyboru – stopnia studenci dokonują rzeczywistego wyboru zajęć, którym przypisano 12 pkt. ECTS, na studiach drugiego stopnia studenci nie mają takiej możliwości.

W programie studiów drugiego stopnia brak obligatoryjnych zajęć doskonalących znajomość języka obcego. Uczelnia oferuje studentom studiów drugiego stopnia ćwiczenia z *historii Pomorza XIX i XX w.* w języku obcym, zaliczenie tych zajęć nie jest jednak obowiązkowe, a zajęcia te są prowadzone w jednym języku, nie odpadającym szerokiej ofercie zajęć lektoratowych. Studenci mogą uczestniczyć w takich samych zajęciach w języku polskim i chętnie z tej możliwości korzystają. Podczas żadnych innych zajęć nie wymaga się od studentów wystąpień naukowych ani pisanie tekstów naukowych w języku obcym. Program studiów nie pozwala więc na osiągnięcie przez studentów poziomu biegłości językowej B2+.

Za niewłaściwe uznać należy szacowanie nakładu pracy studenta w przypadku wielu zajęć oferowanych w ramach specjalistycznych ścieżek. Np. na ścieżce amerykanistyka, obecnej w programie studiów pierwszego stopnia: *historii sztuki amerykańskiej* (15h ćwiczeń) oraz *wstępowi do studiów amerykanistycznych* (15h ćwiczeń) przypisano po 1 pkt. ECTS, podczas gdy *Polonii amerykańskiej* oraz *stosunkom politycznym i gospodarczym Stanów Zjednoczonych i Unii Europejskiej* czyli zajęciom także prowadzonym w formie ćwiczeń, tymi samymi metodami dydaktycznymi i w tym samym wymiarze godzin, przyporządkowano odpowiednio 4 i 3 pkt. ECTS. Analogicznie na ścieżce *promocja dziedzictwa kulturowego*. Nakład pracy studenta niezbędny do zaliczenia piętnastogodzinnych ćwiczeń *wybrane zagadnienia z historii turystyki oraz muzea, archiwa i biblioteki Pomorza* oszacowano na 4 i 3 pkt. ECTS, zaś w przypadku zajęć o tym samym wymiarze czasu, tej samej formie i kończącym się takim samym zaliczeniem na ocenę - *dzieje miast pomorskich i miasta i budowlę warowne na Pomorzu* oceniony został zaledwie na 1 pkt ECTS. Na studiach drugiego stopnia w programie każdej ścieżki wyróżniono po dwa zajęcia, którym przypisano niewspółmiernie dużą liczbę punktów ECTS w porównaniu do innych zajęć realizowanych w tej samej formie, w tym samym wymiarze czasu i zaliczanych w ten sam sposób. Tak np. na ścieżce *stosunki międzynarodowe polityczne i gospodarcze* trzydziestogodzinnym ćwiczeniom z *historii polskiej emigracji politycznej i gospodarczej w XX w.* i *historii politycznej Polski w XX w.* przypisano po 7 pkt. ECTS, tym samym szacując pracę studenta na 175h, w tym 30h zajęć i aż 145h pracy własnej. W tym, jak i w pozostałych przypadkach treści programowe i planowane czynności studentów nie uzasadniają zróżnicowanego nakładu pracy własnej. Wielu innym zajęciom realizowanym w ramach tej ścieżki w tym samym wymiarze, w tej samej formie i w porównywalny sposób przypisano natomiast tylko po 2 pkt. ECTS. Przeszacowanie jest tym bardziej rażące, że treści programowe, szczególnie zajęć *historia polityczna Polski w XX w.*, powtarzają treści realizowane w ramach zajęć kierunkowych na studiach I roku. Ten sam problem (przeszacowania nakładu pracy studenta przy dodatkowo powtarzaniu treści kształcenia ze studiów pierwszego stopnia) dotyczy wszystkich pozostałych ścieżek oferowanych w ramach studiów magisterskich.

Za właściwe, choć niezbyt zróżnicowane, uznać należy formy zajęć. Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Program studiów nie został w pełni dostosowany do wymagań określonych w standardzie kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Tylko w przypadku podstaw dydaktyki i emisji głosu (grupa zajęć C) liczba godzin i formy zajęć, treści kształcenia oraz stosowane metody dydaktyczne są zgodne ze standardami kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Za nieodpowiadające wymaganiom określonym w ww. rozporządzeniu uznać należy treści programowe zajęć z grupy B (przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne), oferowanych na studiach drugiego stopnia, wymiar (135h wobec wymaganych 150h) i treści programowe zajęć z grupy D (przygotowanie do nauczania pierwszego przedmiotu) na obu poziomach studiów. Tak np. zajęcia z *dydaktyki historii w szkole podstawowej* w doskonałej większości powtarzają treści przypisane do *podstaw dydaktyki* i tym samym nie gwarantują studentom osiągnięcia efektów uczenia się zdefiniowanych w standardach dla dydaktyki przedmiotowej. Zajęcia z *metodyki pracy nauczyciela historii ze zbiorami kartograficznymi* w ogóle nie dotyczą zastosowania map w nauczaniu historii. W całości poświęcone są omówieniu specyfiki dokumentacji kartograficznej, państwowego zasobu kartograficzno-geodezyjnego, sposobów ewidencjonowania, przechowywania i udostępniania materiałów kartograficznych. Na studiach drugiego stopnia treści kształcenia przypisane do *dydaktyki historii* tylko częściowo odpowiadają efektom uczenia się określonym dla dydaktyki przedmiotowej w standardzie kształcenia nauczycieli. Bez związku z nim pozostaje np.

„wykorzystanie nauk pomocniczych historii dla przygotowania rozprawy magisterskiej” czy „zależność między teorią i praktyką w pracy historyka”. Z sylabusów zajęć nie wynika, by zgodnie ze standardem 1/3 godzin zajęć z przygotowania psychologiczno-pedagogicznego odbywała się na zajęciach zintegrowanych z realizacją praktyk zawodowych.

Program studiów na obu poziomach kształcenia uwzględnia praktyki zawodowe. Organizacja praktyk i nadzór nad ich realizacją odbywa się zgodnie z Regulaminem praktyk, który określa m.in. reguły zatwierdzania miejsca odbywania praktyki samodzielnie wybranego przez studenta, warunki kwalifikowania na praktykę, zasady przeprowadzania hospitacji praktyk, zadania opiekuna praktyk. Z treści regulaminu wynika, że praktyka zawodowa winna być powiązana z wybraną przez studenta ścieżką specjalizacyjną, ale Uczelnia nie zdefiniowała specyficznych efektów uczenia się i treści programowych dla praktyk w każdej z oferowanych ścieżek (z wyjątkiem praktyk nauczycielskich). Nie określono (z wyjątkiem praktyk archiwistycznych) typów instytucji, w których praktyki mają się odbywać.

W Regulaminie praktyk nie wskazano wymagań formalnych i merytorycznych stawianych opiekunowi praktyk. Kompetencje merytoryczne i dydaktyczne nauczycieli akademickich sprawujących opiekę nad praktykami archiwalnymi (z Instytutu Historii) i psychologiczno-pedagogicznymi (z Instytutu Pedagogiki) są właściwe. Brak natomiast opiekuna praktyk dydaktycznych oraz koordynatora obu praktyk nauczycielskich. Prawdłowo został określony wymiar praktyk nienauczycielskich (90 h na każdym poziomie studiów). Liczba godzin praktyk nauczycielskich jest zgodna z wymaganiami standardu, choć w dokumentacji odnoszącej się do programu studiów i jego realizacji podawane są sprzeczne informacje dotyczące wymiaru praktyk wymaganych od studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela historii – o innej mówi program studiów, o innej Regulamin praktyk. Określone w sylabusach praktyk dydaktycznych i psychologiczno-pedagogicznych efekty uczenia się i przyporządkowane do nich treści kształcenia są zgodne z wymaganiami określonymi w standardzie wyłącznie w przypadku praktyk psychologiczno-pedagogicznych. Wszystkie praktyki nauczycielskie niewłaściwie usytuowano wyłącznie na studiach pierwszego stopnia. Student studiów drugiego stopnia, kontynuując kształcenie na ścieżce nauczycielskiej i przygotowując się do nauczania historii w szkole ponadpodstawowej, nie ma możliwości skonfrontowania wiedzy zdobywanej na Uczelni z praktyką szkolną. Uczelnia nie określiła też liczby godzin, jaką w ramach praktyk nauczycielskich student winien spędzić w szkole podstawowej i ponadpodstawowej. Oznacza to, że całość tych praktyk odbyć wyłącznie w jednej z nich, co jest niezgodne z wymaganiami określonymi w standardzie.

Sprawdzenie i ocena efektów uczenia się podczas praktyk zawodowych, w tym także praktyk realizowanych na ścieżce nauczycielskiej, odbywa się na podstawie dzienniczka praktyk, zawierającego zdawkowe informacje o czynnościach wykonywanych przez praktykanta oraz krótką, powierzchowną i nie odnoszącą się do efektów uczenia się zdefiniowanych dla praktyk zawodowych opinię pracodawcy, zawierającą ocenę praktyk. Uczelnia, zdając się całkowicie na opinię instytucji, w której praktyki się odbywały, nie uczestniczy więc w ocenie stopnia osiągnięcia efektów uczenia się podczas praktyk zawodowych, zaś zestaw narzędzi wykorzystywanych do weryfikacji efektów uczenia się przypisanych do praktyk zawodowych na kierunku historia nie zapewnia oceny osiągnięcia każdego z założonych dla praktyk efektów uczenia się.

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Niezwłocznie po zakończeniu wizytacji Uczelnia podjęła pierwsze kroki naprawcze, tj. powołała opiekuna praktyk nauczycielskich z grona pracowników jednostki oraz wspierającego opiekuna z Instytutu Pedagogiki oraz zlikwidowała możliwość zaliczania praktyki zawodowej na podstawie pracy zawodowej studenta lub staży studentów. W odpowiedzi na raport powizytacyjny zadeklarowała kolejne działania naprawcze, których

wdrożenie będzie miało miejsce w kolejnym rok akademickim, co uzasadnia podtrzymanie oceny dla kryterium 2 jako spełnione częściowo.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Zasady rekrutacji, kryteria kwalifikacji i procedury stosowane w rekrutacji na studia pierwszego stopnia na kierunku historia w AP w Słupsku są bezstronne, zapewniają osobom z niepełnosprawnością pełny udział w procesie rekrutacyjnym. Są one także selektywne i gwarantują dobór kandydatów o minimalnych kompetencjach niezbędnych do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się, stwarzają także możliwość pozyskania kandydatów o kompetencjach zdecydowanie wyższych.

W przypadku studiów drugiego stopnia zasady rekrutacji nie są selektywne i nie gwarantują odpowiedniego doboru kandydatów. Na studia przyjmuje się wszystkich kandydatów z tytułem zawodowym licencjata lub magistra z dowolnego kierunku studiów, którzy się zgłoszą i złożą wymagane dokumenty, a więc także te osoby, które nie posiadają odpowiedniego przygotowania (szczególnie w zakresie wiedzy i umiejętności) do prowadzenia badań w dyscyplinie historia. Uczelnia nie stosuje też żadnego systemowego rozwiązania umożliwiającego uzupełnienie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia na studiach drugiego stopnia pracy badawczej w dyscyplinie wiodącej.

Zasady rekrutacji na oba poziomy studiów nie są przejrzyste i wprowadzają kandydatów na studia w błąd. Informują o szerokiej ofercie ścieżek specjalistycznych, ale milczą na temat ograniczeń w ich uruchamianiu. Jednocześnie liczba ścieżek specjalistycznych, o których informuje się w zasadach rekrutacji (8 na studiach pierwszego stopnia i 5 na studiach drugiego stopnia), jest niewspółmiernie duża wobec przeciętnej liczby studentów przyjmowanych na studia w drodze rekrutacji, co sprawia, że ich uruchomienie jest niemożliwe.

Nie zostały określone merytoryczne wymagania wobec pracy licencjackiej i magisterskiej przygotowywanej na kierunku historia, wskazujące na progres kompetencji weryfikowanych w pracach dyplomowych na studiach pierwszego i drugiego stopnia. Analiza prac dyplomowych potwierdziła, że koncepcja obu prac dyplomowych jest niejasna. Częste zawyżanie lub zaniżanie ocen przez promotorów i recenzentów świadczy o braku jednolitych kryteriów oceny i wspólnych, jasno określonych wymagań merytorycznych wobec pracy dyplomowej na każdym z poziomów studiów.

Stosowane na obu poziomach studiów metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się nie są zróżnicowane, ale w przypadku większości zajęć pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności. Umożliwiają też uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się.

W odpowiedzi na raport powizytacyjny Uczelnia zadeklarowała podjęcie działań naprawczych, których wdrożenie będzie miało miejsce w kolejnym rok akademickim, co uzasadnia podtrzymanie oceny dla kryterium 3 jako spełnione częściowo.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Liczebność kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku, jej dorobek naukowy oraz kompetencje dydaktyczne tylko częściowo umożliwiają prawidłową realizację zajęć, w tym także przygotowanie studentów specjalności nauczycielskiej, zgodnie ze standardem przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela. Brakuje właściwej obsady części zajęć oraz odpowiednio przygotowanej kadry do prowadzenia zajęć w ramach rozbudowanej oferty ścieżek w programie studiów. Wobec 8 ścieżek na studiach pierwszego stopnia i 5 ścieżek na studiach drugiego stopnia, które znajdują się w aktualnym programie studiów, dla: *amerykanistyki, archiwistyki i zarządzania dokumentacją w urzędzie i firmie*,

archiwistyki cyfrowej, historii chrześcijaństwa, historii regionalnej, ścieżki nauczycielskiej, wojskoznawstwa, turystyki i promocji dziedzictwa kulturowego na studiach pierwszego stopnia oraz *archiwistyki z pomoroznawstwem, historii regionalnej, historii nauczycielskiej* na studiach drugiego stopnia Uczelnia nie posiada potencjału kadrowego, który zapewnia prawidłową realizację zajęć. Niedobory kadrowe dotyczą w szczególności dydaktyki historii, historii, epok dawnych, amerykanistyki, archiwistyki cyfrowej oraz zarządzania dokumentacją w urzędzie i firmie. Jednocześnie w zakresie niektórych subdyscyplin historycznych odnotowuje się nadmiar wyspecjalizowanej kadry, np. historii politycznej świata, rosjo- i ukraïnoznanstwa, historii XX w.

Choć stwarzane są możliwości do rozwoju naukowego kadry, to prowadzona w uczelni polityka kadrowa, w odniesieniu do kierunku historia nie zapewnia rozwoju kadry w powiązaniu z oferowanym zakresem kształcenia na kierunku oraz liczbą studentów. Kryteria obsady zajęć są transparentne, ale posiadany potencjał kadrowy nie pozwala na ich prawidłową obsadę. Polityka kadrowa uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącą kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów.

W odpowiedzi na raport powizytacyjny Uczelnia uzupełniła informacje o dorobku naukowym części nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku historia, wskazując na kompetencje kadry w zakresie badań nad historią Polonii amerykańskiej. Nie pozwoliły one jednak na wykazanie, że posiadany potencjał kadrowy zapewnia prawidłową realizację wszystkich zajęć, co uzasadnia podtrzymanie oceny dla kryterium 4 jako spełnione częściowo.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Wielkość i liczba sal dydaktycznych, w których odbywają się zajęcia na kierunku historia, zapewniają podstawowe warunki do właściwej realizacji procesu nauczania i uczenia się. Ich wyposażenie i dostępna infrastruktura informatyczna tylko w części umożliwiają jednak prawidłową realizację zajęć, a także osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Uczelnia nie dysponuje dostępem licencyjnym do oprogramowania specjalistycznego umożliwiającego kształcenie w zakresie *archiwistyki i zarządzania dokumentacją w urzędzie i firmie, archiwistyki cyfrowej* na studiach pierwszego stopnia oraz *archiwistyki z pomoroznawstwem* na studiach drugiego stopnia. Nie jest zapewniona także infrastruktura umożliwiająca właściwe przygotowanie do zawodu nauczyciela: w żadnej z sal nie ma kompletnej i w pełni sprawnej tablicy interaktywnej, która pozwoliłaby przygotować studentów do wykorzystania tego narzędzia w przyszłej pracy nauczycielskiej. Budynek instytutu Historii nie jest dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchu, na co była zwracana także uwaga w raporcie z poprzedniej wizytacji.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa i biblioteczna jest zgodna z zasadami BHP.

Lokalizacja biblioteki, liczba, wielkość i układ pomieszczeń bibliotecznych, ich wyposażenie techniczne, liczba miejsc w czytelni, udogodnienia dla użytkowników, godziny otwarcia zapewniają warunki do komfortowego korzystania z zasobów bibliotecznych w formie tradycyjnej i cyfrowej. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne są zgodne, co do aktualności, zakresu tematycznego i zasięgu językowego, a także formy wydawniczej, z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności oraz prawidłową realizację zajęć.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza formalnie podlegają systematycznym przeglądom, w których jednak nie uczestniczą studenci. Przyjęte procedury nie przyczyniły się jednak do zdiagnozowania braków infrastrukturalnych i wprowadzenie działań doskonalących.

W odpowiedzi na raport powizytacyjny uczelnia zadeklarowała podjęcie działań naprawczych poprzez rozpisanie przetargów na zakup sprzętu oraz modernizację obiektu dydaktycznego, których rezultaty będą widoczne w okresie późniejszym, co uzasadnia utrzymanie oceny dla kryterium 5 jako spełnione częściowo.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu. Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiąganiu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Uczelnia w odpowiedzi na raport z wizytacji wskazała na aktywność Koła Naukowego Historyków jako przesłankę dowodzącą włączania studentów w badania naukowe, udzielanie im wsparcia finansowego oraz w zakresie publikacji ich osiągnięć, które korygują ocenę form wsparcia studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym i naukowym. Informacje te pozwalają na ocenę kryterium 8 za spełnione.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Uczenia dokonała wskazanych w raporcie powizytacyjnym zmian, uzupełnień i uporządkowania informacji dotyczących programu studiów, liczebności i rodzajów oferowanych ścieżek kształcenia, warunków realizacji kształcenia i osiągniętych rezultatach, które odzwierciedlają obecny stan formalno-prawny kierunku. Wszystkie dostępne informacje zostały zaktualizowane. Podjęte przez Uczelnię działania pozwalają na uznanie kryterium 9 za spełnione.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów, nie są jednak prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Przeprowadzana jest wyrywkowa i niesystematyczna ocena programu studiów, niepoprzedzona kompleksowym namysłem nad koncepcją programu obejmująca m.in. efekty uczenia się oraz wnioski z analizy ich zgodności z potrzebami rynku pracy, system ECTS, treści programowe, metody kształcenia, metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się, praktyki zawodowe, wyniki nauczania i stopień osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, wyniki monitoringu losów zawodowych absolwentów.

Nie jest ona jednak oparta o wyniki analizy miarodajnych oraz wiarygodnych danych i informacji, których zakres i źródła powstawania są trafnie dobrane do celów i zakresu oceny. Ocenie *ex post* nie podlegają prace etapowe, dyplomowe oraz egzaminy dyplomowe. W małym stopniu wykorzystywane są informacje zwrotne od studentów dotyczące satysfakcji z programu studiów, warunków studiowania oraz wsparcia w procesie uczenia się, a także informacje zwrotne od nauczycieli akademickich i pracodawców oraz informacje dotyczące ścieżek kariery absolwentów.

W ocenie programu studiów biorą udział spośród interesariuszy wewnętrznych nauczyciele akademicki, studenci nie uczestniczą w planowej i systemowej ocenie programu studiów. Interesariusze zewnętrzni (pracodawcy, absolwenci kierunku) uczestniczą w ocenie koncepcji kształcenia i programu studiów bez środowiskowych wspólnych konsultacji, co powoduje, że ich uwagi są rozproszone i niespójne.

Przeprowadzana ocena programu studiów nie prowadzi do diagnozowania nieprawidłowości, które skutkują doskonaleniem programu studiów, o czym świadczą wykazane w kryteriach 1-3 błędy, dotyczące m.in. przyporządkowania kierunku studiów do dyscyplin naukowych, w zakresie formułowania efektów uczenia się, doboru treści programowych, w procesie dyplomowania czy w wdrażaniu standardu kształcenia nauczycieli.

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne, ale nie są w pełni wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

W raporcie powizytacyjnym z poprzedniej oceny programowej na kierunku historia w Akademii Pomorskiej w Słupsku zostały wskazane słabości i niedostatki kierunku odnoszące się do procesu oceny i doskonalenia koncepcji kształcenia i w konsekwencji programu studiów. Wskazano brak realnego udziału reprezentantów otoczenia społeczno-gospodarczego, studentów i absolwentów w działania dotyczące doskonalenia koncepcji kształcenia i oferty kształcenia. W raporcie zwracano uwagę, że ograniczanie się do inicjatyw płynących głównie od nauczycieli akademickich, jako nieskuteczną praktykę w tym zakresie.

Uczelnia podjęła działania naprawcze, wyznaczając zespół osób sprawujących nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem studiów. Określone zostały

w sposób przejrzysty kompetencje i zakres odpowiedzialności tego zespołu, w tym zadania w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku

i zadeklarowała ich wdrożenie szczególnie w zakresie uporządkowania działań projakościowych, właściwego przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych, włączenia do projektowania i przeglądu programów studiów interesariuszy zewnętrznych na formalnych i przejrzystych zasadach współpracy, uporządkowania działań i narzędzi ewaluacji zajęć.

Pierwsze skutki tych działań będą widoczne w roku akademickim 2021/22, co uzasadnia dokonanie powtórnej oceny spełniania kryterium 10. w okresie dwóch lat i podniesienie oceny kryterium 10. do spełnione częściowo.

3. Opinia dotycząca dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Ocena programowa na kierunku historia prowadzonego w Akademii Pomorskiej w Słupsku odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej, w związku z upływem 6 lat od poprzedniej oceny programowej. Poprzednia ocena programowa miała miejsce w roku 2014 i Uchwałą nr 150/2014 z dnia 3 kwietnia 2014 r. Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej została wystawiona ocena pozytywna.

4. Wniosek końcowy i propozycja oceny programowej

Zespół nauk humanistycznych oraz nauk teologicznych stwierdza, że proces kształcenia realizowany na Akademii Pomorskiej w Słupsku nie w pełni umożliwia studentom kierunku historia osiągnięcie założonych efektów uczenia się dla studiów pierwszego stopnia i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Spośród kryteriów określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787), uszczegółowionych w załączniku nr 2 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, stanowiącym załącznik do uchwały nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. ze zm., kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się; kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się; kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie; kryterium 4: Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry; kryterium 5: Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie; kryterium 10: Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów, zostały spełnione częściowo. Pozostałe kryteria zostały spełnione.

Propozycja oceny programowej: ocena pozytywna na okres dwóch lat.

5. Zalecenia o charakterze naprawczym (w porządku według poszczególnych kryteriów)

w odniesieniu do kryterium 1:

1. Należy dostosować koncepcję kształcenia, w tym w zakresie oferty specjalności do potencjału kadrowego i infrastrukturalnego Uczelni oraz długoletnich tendencji rekrutacyjnych.
2. Należy przyporządkować kierunek studiów do dyscypliny naukowej, która odgrywa istotną rolę jako podstawa formułowania koncepcji kształcenia i tworzy podstawy

teoretyczne właściwe dla programu studiów, zgodnie z charakterystykami drugiego stopnia efektów uczenia się P6S_WG i P7S_WG dla kwalifikacji na poziomach 6 i 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji.

3. Należy dokonać zmian w efektach uczenia się zdefiniowanych dla studiów pierwszego i drugiego stopnia, skutkujących uwzględnieniem możliwości realizacji różnych oferowanych na kierunku ścieżek kształcenia.
4. Należy w efektach uczenia się zdefiniowanych dla kierunku studiów uwzględnić poziom kompetencji w zakresie posługiwania się językiem obcym oraz kompetencji w zakresie źródłoznawstwa, historii historiografii i metodologii historii, zgodny z charakterystykami drugiego stopnia określonymi dla kwalifikacji na poziomie 6. i 7. PRK oraz wskazać na progres w poziomie kompetencji pomiędzy studiami pierwszego i drugiego stopnia.
5. Należy wyeliminować z efektów uczenia się błędy językowe i logiczne oraz niejasności dotyczące progresu kompetencji między studiami pierwszego a drugiego stopnia.
6. Należy wyeliminować z opisu ogólnych efektów uczenia się sformułowanych na poziomie kierunku, a więc osiąganych przez wszystkich jego studentów, efekty możliwe do osiągnięcia tylko przez część studentów, tylko w ramach ścieżek specjalnościowych.
7. Należy dokonać prawidłowego uszczegółowienia efektów uczenia się zdefiniowanych dla zajęć i grup zajęć w stosunku do efektów na poziomie kierunku, w sposób umożliwiający osiągnięcie ich podczas tych zajęć.
8. Należy zlikwidować wielokrotnie powtarzane w różnych zajęciach te same zestawy efektów uczenia się, np. w ramach ścieżki *historia chrześcijaństwa*.
9. Należy zapewnić zgodność efektów uczenia się w ramach ścieżki nauczycielskiej na studiach pierwszego i drugiego stopnia z ogólnymi i szczegółowymi efektami uczenia się określonymi we standardzie, określonym w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. 2019. poz. 1450 z późn. zm.).
10. Należy podjąć działania naprawcze zapobiegające występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

w odniesieniu do kryterium 2:

1. Należy zapewnić zgodność treści programowych z efektami uczenia się.
2. Należy dostosować nazwy zajęć do zakładanych dla tych zajęć efektów uczenia się oraz treści programowych.
3. Należy wyeliminować często występujące zjawisko powtarzających się treści programowych pomiędzy zajęciami na tym samym poziomie studiów i pomiędzy poziomami studiów, dotyczące np. zagadnień z archiwistyki, historii regionalnej czy praktyki i teorii prowadzenia badań naukowych.
4. Należy dokonać zmian w sekwencji zajęć, by zagadnienia wstępne były wprowadzane przed kompetencjami specjalistycznymi.
5. Należy przygotować program dla znajdującej się w ofercie kształcenia ścieżki *historia chrześcijaństwa* na studiach drugiego stopnia.
6. Należy do programu studiów drugiego stopnia wprowadzić zajęcia służące zapewnieniu osiągnięcia przez studentów poziomu B2+ ESOKJ.
7. Należy dokonać zmian w szacowaniu nakładu pracy studenta punktami ECTS w sposób uwzględniający realny średni czas planowany na wykonanie czynności niezbędnych dla osiągnięcia zakładanych dla poszczególnych zajęć efektów uczenia się w przypadku wielu zajęć oferowanych w ramach ścieżek specjalistycznych na studiach pierwszego i drugiego stopnia.

8. Należy zapewnić studentom rzeczywisty wybór zajęć, którym przypisano minimum 30% punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów na danym poziomie kształcenia.
9. Należy w pełni dostosować program studiów przygotowujący do wykonywania zawodu nauczyciela do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 roku r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. 2019. poz. 1450 z późn. zm.), w zakresie:
 - a. treści programowych zajęć z grupy B (przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne) na studiach drugiego stopnia,
 - b. zapewnienia, by 1/3 godzin zajęć z grupy B była zintegrowana z praktykami zawodowymi,
 - c. treści programowych i zwiększenia liczby godzin zajęć z grupy D (przygotowanie do nauczania pierwszego przedmiotu) na obu poziomach studiów.
10. Należy zlikwidować rozbieżności dotyczące liczby godzin praktyk na ścieżce nauczycielskiej między planem studiów a regulaminem praktyk.
11. Należy w programie i planie studiów powiązać praktyki zawodowe ze ścieżkami specjalistycznymi, tj. należy przygotować dla praktyk zawodowych na każdej ze ścieżek specjalistycznych efekty uczenia się zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć w ramach tych ścieżek i treści kształcenia, które umożliwią osiągnięcie tych efektów.
12. Należy wprowadzić praktyki nauczycielskie do programu studiów drugiego stopnia oraz określić liczbę godzin praktyk, które student powinien odbyć w szkole podstawowej i ponadpodstawowej.
13. Należy dostosować efekty uczenia się i treści programowe dla praktyk dydaktycznych na studiach pierwszego i drugiego stopnia do wymagań standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.
14. Należy na obu poziomach studiów sformułować wymagania wobec miejsc odbywania praktyk zawodowych, specyficzne dla każdej ze ścieżek kształcenia.
15. Należy zapewnić, by opinie formułowane przez opiekunów praktyk w miejscach praktyk odnosiły się do zakładanych dla praktyk efektów uczenia się.
16. Należy podjąć działania naprawcze zapobiegające występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

w odniesieniu do kryterium 3:

1. Należy wprowadzić selektywne zasady rekrutacji na studia drugiego stopnia.
2. Należy w sposób systemowy umożliwić uzupełnienie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia pracy badawczej na studiach drugiego stopnia absolwentom innych kierunków studiów pierwszego stopnia niż przyporządkowane do historii jako dyscypliny wiodącej.
3. Należy sformułować osobne wymagania merytoryczne wobec pracy licencjackiej i pracy magisterskiej, specyficzne dla kierunku studiów, wskazujące na różnicę między kształceniem na 6. i 7. poziomie PRK oraz odpowiadające im kryteria oceniania.
4. Należy podjąć działania naprawcze zapobiegające występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

w odniesieniu do kryterium 4:

1. Należy zapewnić obsadę zajęć przez osoby o dorobku naukowym lub doświadczeniu zawodowym zdobytym poza uczelnią umożliwiającym prawidłową realizację tych zajęć zgodnie ze szczegółową informacją dotyczącą nieprawidłowej obsady zajęć, która znajduje się w załączniku do uchwały.

2. Należy wprowadzić politykę kadrową powiązaną z zakresem kształcenia na kierunku historia i planami rozwoju tego kierunku, w tym uwzględnić liczebność studentów.
3. Należy podjąć działania naprawcze zapobiegające występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

w odniesieniu do kryterium 5:

1. Należy zapewnić dostęp wszystkim studentów ścieżek archiwistycznych (*archiwistyka i zarządzanie dokumentacją w urzędzie i firmie* oraz *archiwistyka cyfrowa* na studiach pierwszego stopnia; *archiwistyka z pomoroznawstwem* na studiach drugiego stopnia) do specjalistycznego oprogramowania i sprzętu na terenie Uczelni, umożliwiającego praktyczne nabywanie kompetencji do obsługi zasobów archiwalnych z wykorzystaniem technologii cyfrowych.
2. Należy wyposażyć co najmniej jedną salę w sprzęt umożliwiający kształcenie z wykorzystaniem technik informatycznych oraz tablicę multimedialną niezbędną do kształcenia nauczycieli.
3. Należy dostosować obiekt dydaktyczny Instytutu Historii do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową.
4. Należy wprowadzić procedury dotyczące okresowej oceny infrastruktury, w których uwzględniona będzie opinia studentów, skutkujące diagnozowaniem braków w wyposażeniu dydaktycznym oraz wprowadzeniem działań naprawczych.

w odniesieniu do kryterium 10:

1. Należy zapewnić udział w ocenie i doskonaleniu programu studiów reprezentantom absolwentów kierunku oraz innych interesariuszy zewnętrznym w sposób właściwy dla przyjętej dla kierunku koncepcji.
2. Należy w sposób pełny i efektywny wdrożyć na kierunku zasady uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia implikujące wprowadzenie skutecznych działań naprawczych w odniesieniu do programu studiów i jego realizacji.
3. Należy podjąć działania naprawcze zapobiegające w przyszłości nieefektywnemu działaniu systemu zapewniania jakości na kierunku,

